

ՄԵՂԱ ՕՀԱՆԵԱՆ ՏԱՃԱՏԻ

Էլ.փոստ՝ dajad.seta@gmail.com

Ծննդեան տարեթիվ՝ 01.07.1942

Ծննդավայր Իրաք քաղաք՝ Պասրա

Հեռ. բջջ. 093858257

Քաղաքային՝ 225733 Երեւան

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Պատմական գիտությունների թեկնածու, Մեղա Տաճատի Օհանեանը ծնած է Պասրա, Իրաք Հայոց Ցեղասպանությունը վերապրած Վասպուրականցի ծնողքէ: Նախնական կրթությունը ստացած է տեղւոյն Հայ Ազգային վարժարանէն, զոր աւարտելէն ետք շարունակած է այն տեղական երկրորդական եւ բարձրագոյն գիշերօթիկ ուսումնական հաստատութեանց մէջ: Ուսման եւ աշխատանքին զուգահեռ գործօն մասնակցութիւն բերած է համայնքային հասարակական աշխատանքներուն: Աշխատանքի բերումով Պաղտատ տեղափոխուելէն ետք, անդամակցած է Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան Գիտական եւ Մշակութային յանձնախումբին մասնակցելով վերջինիս կազմակերպած տարեկան գիտական-մշակութային համագումարներուն եւ տարատեսակ ձեռնարկներուն: Եղած է նաեւ Իրաքի Առաջնորդարանի «Կանթեղ» եռամսեայ պաշտօնաթերթի խմբագրական կազմի անդամ մինչեւ Հայրենիք տեղափոխուիլը:

Հայրենադարձուած է 2004 թ.: 2009 թ. ընդունուած է ՀՀ ԳԱԱ Պատմութեան ինստիտուտ, որպէս մագիստրանտ, ստանալով մագիստրոսի որակաւորում 2011 թ.: 2011-2014 թթ. եղած է ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտի ասպիրանտ: 2015 թ. Յուլիս 15-ին պաշտպանած է թեկնածուական ատենախօսութիւնը «Իրաքի Հայկական

Համայնքը 20-րդ դարուն» թեմայով եւ ՀՀ ԲՈԿ-ի Հայոց Պատմութեան 004 մասնագիտական խորհուրդի կողմէն շնորհուած է պատմական գիտութիւնների թեկնածուի գիտական աստիճան: 2011-2015
 ՀՀ ԳԱԱ Հայոց պատմութեան ամբիոնի մագիստրանտ 2009-2011
 Իրաքի պետական համալսարանի Տնտեսագիտութիւն եւ Կառավարում Ֆակուլտետ 1966-1970

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

Սեդա Օհանեանը 15.02.2015-էն մինչեւ 30.10.2015 աշխատած է ՀՀ ԳԱԱ Պատմութեան Ինստիտուտին մէջ քաղաքա-իրաւական պայմանագրով:

ՀՀ ԳԱԱ Պատմութեան ինստիտուտի Հայ Գաղթօջախների եւ Սփիւռքի Պատմութեան բաժնի գիտաշխատող 2015 առ այսօր
 Իրաքի պետական նաւային ընկերութեան ապահովագրական Բաժնի պետ, Պասրա 1969-1985
 Այնուհետեւ Պաղտատ 1985-2003

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

..... Պատվոգիր (Honorary Award) Սփիւռքի նախարարի կողմէն՝ Հայաստան-Սփիւռք գործակցութեան զարգացման բնագաւառում ունեցած ներդրման համար, 27-12-2018 N.303-18 Երեւան:

Ատենախօսութեան ընդիմախօսութիւն Մարտ 10,2020:

....Յովսէփեան Մելիք Յովսէփի Է.00.01 «Հայոց պատմութիւն» մասնագիտութեամբ պատմական գիտութիւնների թեկնածուի գիտական աստիճանի ներկայացուած «Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային կապի կոմիտէի եւ Մերձաւոր Արեւելքի արաբական պետութիւնների հայ համայնքների համագործակցութիւնը 1964-1991 թթ.

....Գրախօսութիւն «Գիտական Արցախ»ի յօդուածի համար «Թէքէեան Մշակութային Միութեան ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի մասնաճիւղերի գործունէութիւնը 1980-ական թուականներին, Յուլիս 24,2020:

..... Article review for (IJACS) – International Journal of Armenian Genocide Studies, «A lesser-known Armenian Deportation : The Exodus and Resettlement of the Shadakh, Salmasd and Urmia Armenians and Assyrians in Baquba, Iraq 1918». December 16, 2020.

..... Certificate of Appreciation for participation in the First Virtual Scientific Conference on line (19th June 2020) from the Department of History in the College of Arts/University of Baghdad entitled «*Education in Iraq: Evaluative Vision in Action and Performance*».

.....Գրախօսություն՝ Արմեն Մարուքեանի յօդուածը “From Mount Musa to Sinjar Mount Comparative Analysis of Self-Defence Fights». *Armenia Folia Anglistika*, 2024-20-2.

.....Սեդա Օհանեանը համահեղինակ է (Սեդա Սուրադեան)ի հետ «Հայոց Պատմություն» ակադեմիական երրորդ հատորի 2-րդ գրքի գլուխ 20-րդի Հայկական Գաղթօջախները XVII դարի II կես – XX դարի I տասնամեակներ) «*Իրաք*»ի մասին էջ 329-332. Նաև հատոր II-ի երկրորդ գրքի գլուխ 30-րդի «*Միրիա-Միջագետքի*» մասին Հովհաննես Թովուզեանի հետ, էջ 683-685:

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԱՐՏԵՐԿԻՐ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Սեդա Օհանեանը գիտական զեկուցումներով եւ քանախօսություններով հանդես է եկել հանրապետական եւ միջազգային գիտաժողովներուն ինչպես Պեյրութի, Իրաքի Քիրդիստանի Ամերիկեան Համալսարանի, ԱՄՆ-ի Քալիֆորնիայի Լոս Անճելըսի, Տեխաս նահանգի Սան Անթոնեոյի մէջ, Իրաքի եւ այլն, եւ ի հարկէ ամենամեայ գիտաժողովներուն Հայաստանի Հանրապետութեան սահմաններէն ներս: Բազմաթիւ գնահատանքի եւ շնորհակալագիրներէն.

...Շնորհակալագիր եւ գնահատանքի խօսք՝ Իրաքահայ Առաքելական թեմի կողմէն Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցին նուիրուած Պաղտատի մէջ կայացած միջազգային գիտաժողովի յաջողութեան համար – (Մայիս 23, 2015):

.... 04-10-2018-թ. Իրաքի Հայ Տիկնանց Մշակութային Միութեան հրաւերով «*Վան Վասպուրականի «Նահանջ Բիրոց»ը Մարտ-Օգոստոս 1918 թ. եւ Իրաքահայ կինը գաղթականութեան օրերուն*» թեմայով Սեդա Օհանեանը զեկոյցով հանդես եկաւ Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան ակումբի սրահին մէջ ներկայութեամբ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան լիազօր դեսպան՝ Տիար Կարէն Կարապետեանի եւ տեղւոյն օտար եւ հայ մտաւորական դասուն:

- 06-10-2018 թ. Պաղտատի պետական Թանգարանի տնօրենության հրաւերով՝ Սեդա Օհանեանը արաբերէնով հանդէս եկաւ այս պատմական թանգարանի սրահին մէջ, թեմա ունենալով «*Հայերուն ներկայութիւնը Իրաքի տարածքին տարբեր ժամանակներուն*»:

24-03-2019 ին դասախօսութիւն Երեւանի «Մկրօ» մասնաճիւղի ՀՕՄ-ուհիներուն թեմա ունենալով *Իրաքի հայ կարօտելոց խնամակալութեան* գործունէութիւնը նոր սերունդի հայապահպանման աշխատանքներուն:

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա- Մենագրութիւն

- 1) *Սեդա Տաճատի Օհանեանը հեղինակ է «Իրաքի հայ համայնքը 20-րդ դարուն»,* ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ հրատ. Երեւան, 2016, 294 էջ: (ISBN 978-9939-860-39-8).
- 2) *Սեդա Տաճատի Օհանեանը հեղինակ է «Միջագետք (Իրաք)ի հայ գաղթօճախը վաղնջական ժամանակներէն մինչեւ 20-րդ դար,* ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ հրատ. Երեւան 2020, 220 էջ: (ISBN 978-9939-860-90-9).
- 3) *العراقيون الارمن – قراءه في تأريخهم وأثارهم في القرن العشرين – تأليف سيتا داجاد أو هانيان – ترجمة فاهي هاكوبيان- مراجعة وتدقيق وتقديم الدكتور جواد كاظم البيضاني – بغداد 2020 – منشورات مطرانية الارمن الارثوذكس، بغداد.* (Իրաքի Հայերը, Պատմութիւն եւ Հետեւանքներ, 20-րդ դարուն), հեղինակ՝ Սեդա Տաճատ Օհանեան, թարգմ. Վահէ Հակոբեան, Վերստուգուած եւ ներկայացուած է Դոքտ. Ջուադ Քադրմ էլ Բէլդիհանիի կողմէն, Պաղտատ 2020 թ.:
Տպագրուած է Իրաքահայ Ազգային Կեդրոնական իշխանութեան կողմէն, Պաղտատ, 270 էջ: (ISBN 978-9922-20-464-2).
- 4- Սեդա Տաճատի Օհանեան« *Լեւոն Գաբրիէլ Շաղոյեան» - 1887-1974 -* ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ հրատ. Երեւան, 2024, 257 էջ: Գիտական խմբագիր՝ Պզդ Ռուբէն Սահակեան Գրախօսներ՝ Պզդ Գեորգ Խուդիներեան եւ Պզդ Սուրէն Սարգսեան (ISBN 978-9939-892-40-5):

Բ - Համահեղինակած աշխատութիւն

Սեդա Տաճատի Օհանեանը համահեղինակ եւ խմբագիր է *«Իրաքահայ Թեմի եւ Համայնքի Համառօտ պատմութիւն»* աշխատութեան: Միւս հեղինակներն են՝ Պարոյր Օրճանեան, Տոքթ. Վեհունի Մինասեան, Տոքթ. Զօհրապ Նախշքարեան, Պարոյր Յակոբեան եւ Աբրահամ Օհանեան:

Հրատարակուած է ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտի գիտական խորհուրդի որոշմամբ: Տպագր. «Ինֆոկոպի» ՍՊԸ, Երեւան, 455 էջ: Տպագրուած է Իրաքի հայոց Ազգային Կեդրոնական Իշխանութեան կողմէն:
(ISBN 978-9939-1-1958-8):

Յօդուած

- 1- Հայ կնոջ դերը իրաքահայ գաղութի հասարակական կեանքին մէջ (1915-2003) թթ., «*Լրաբեր*» հասարակական գիտութիւններ, 2013, թիւ 1, էջ 192-202:
<http://raber.sci.am> (ISSN-0320-8117):
- 2- Հայ վաճառականութիւնն Իրաքի մէջ 17-19-րդ դարերուն, «*Հայոց Պատմութեան Հարցեր*», Երեւան 2013, թիւ 14, էջ 90-106:
<http://serials.flib.sci.am/openreader/test/index.html> (ISBN 978-99941-73-83-09):
- 3- Հայ - Արաբական յարաբերութիւնները Իրաքի մէջ XX դարուն, Հայաստան եւ Արաբական աշխարհը, Պատմութիւն եւ արդի խնդիրներ, «*Արամ Տէր-Ղեւոնդեանի 85-ամեակին նուիրուած միջազգային գիտաժողովի նիւթերի ժողովածու*», Երեւան, 2014, էջ 139-151: <http://www.academhistory.am> (ISBN 978-99941-73-91-4):
- 4- Իրաքի Հայերը «*Պատմաբանասիրական Հանդէս*», Երեւան, 2017, թիւ 2, էջ 277-281: (ISSN 0135-0536):
- 5- Հայր Միքայէլ Չամչեանի գործունէութիւնը Պասրա (Իրաքի) մէջ 1769-1774 թթ., Վենետիկի Միսիթարեան Միաբանութեան 300-ամեակին նուիրուած գիտաժողովին 23-25 Հոկտեմբեր 2017 Սփիւռքի Նախարարութեան հետ միատեղ: Երեւան 2018, pp 108-121. ISBN 978-9939-860-65-7
- 6- Հայաստանի հանրապետութեան հայուհի պատգամաւորներ, «*Հանդէս Ամսօրեայ*», հայագիտական ուսումնաթերթ 2018, ՃԼԲ, էջ 475-490):
- 7- Christians of Iraq, «*Beyond ISIS, History and Future of Minorities in Iraq*», (Edited by Bayar Mustafa Sevdeen and Thomas Schmidinger), Transnational Press, London. 2019, page 151-164. (ISBN 978-1-912997-15-2).
- 8- The Passage of Van-Vaspouragan Refugees through Persia, March-August 1918, (Under the Leadership of Kostı Hambarճoumian and Levon Shaghoyan», «*Բանբեր Հայագիտութեան*», 2019, 2 (20), Yerevan էջ 30-45: (ISSN 1829-4073).

- 9- Պաղտաստի Քրիստոնեայ Համայնքներու Ազգային դպրոցները XIX դարու երկրորդ կեսին: «*Ակադեմիկոս Վլադիմիր Բարխուդարեանի 90-ամեակին նուիրուած գիտաժողովի նիւթերի ժողովածու*», Երեւան 2019, pp.205-218, <http://www.academhistory.am> (ISBN 978-9939-860-85-5).
- 10- The Role of Women in the Social and Political Life of the Republic of Armenia (1918-1920), presented at an international conference which was organized by the Society for Armenian Studies in St. Antonio – Texas in November 2018, entitled «*Innovative Approaches to the First Republic of Armenia 1918-1920*», pp. 113-132. (ISBN 9780912201672] ISBN 0912201673.
- 11- Միջազգետքի հայկական կազմակերպութիւններուն գործունէութիւնը գաղթականութեան փրկութեան եւ որբահաւաքի աշխատանքներուն 1916-1923 թթ., «*Հայերի փրկութեան գործը Մերձաւոր Արեւելքում 1915-1923 թթ.*»: Միջազգային գիտաժողովի նիւթերի ժողովածու Նոյեմբեր 8-9, 2019, կազմակերպուած Հայոց Յեղասպանութեան Թանգարան-Ինստիտուտի Հիմնադրամի կողմէն: Երեւան, 2020, 92-116: (ISBN 978-9939-822-91-4).
- 12- Իրաքի Հարեզք եւ յարակից հայկական գիւղերու հիմնադրումը, զարգացումն ու անկումը (1929-1970-ական թուականներ, «*Հայոց պատմութեան հարցեր*», 2019, 20, 124-141:
- 13- The Armenian Relief Corps in Iraq (1927/1930-1958), «*Բանբեր Հայագիտութեան*», 2020, No.2 (23), p. 85-96. (ISSN 1829-4073):
- 14- 1918-ի Վանի վերջին նահանջը, գաղթականներու անցած ուղին, Պաքուբայի եւ Նահր Օմարի գաղթակայանները, Իրաքի հայերը, Միջազգային Գիտաժողովի Նիւթերի ժողովածու, «*Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս*», Պէյրութ 29-31 Մայիս 2017, Պէյրութ 2021, էջ 155-172:
- 11- Պասրայի հայ համայնքը անցեալին եւ ներկայիս, (Ակնարկ), Իրաքի հայերը», Միջազգային Գիտաժողովի Նիւթերի ժողովածու, «*Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս*», 29-31 Մայիս 2017, Պէյրութ 2021, էջ 297-312:
- 12.- Միջազգետք(Իրաք)ի հայ գաղթօճախը ըստ Բրիտանական աղբիւրներու, (XIX դար), «*Օտար աղբյուրները հայկական գաղթավայրերի մասին*». Հայր Ղևոնդ Ալիշանի ծննդյան 200-ամյակին նուիրուած միջազգային գիտաժողովի նիւթերի ժողովածու», 2021, էջ 192-206:

13- 18-րդ դարու Իրաքի հայ գաղթածախը ըստ իրաքցի պատմաբան՝ Թարրթ Ապդուլլահի, «Օտար աղբիւրները հայկական գաղթավայրերի մասին», 2022, Պրակ Բ., 50-68 քք.:

14.- Հնդկահայ Մեծ Դատական Գործը (The Great Armenian Case) կամ Մեծ Հայցւորի Դատը կամ Հայ Պահանջատիրոջ Մեծ Դատը: «Օտար աղբիւրները հայկական գաղթավայրերի մասին» Պրակ Գ (Նոյեմբեր 4, 2022) Միջազգային Գիտաժողովի նիւթերի Ժողովածու, նուիրուած Հալէպի «Քարէն Եփփէ» Ազգային ճեմարանի հիմնադրման 75-ամեակին Երեւան 2023 - (Էջ 90-100):

15- The Repatriation of Armenian Refugees from Mesopotamia(Iraq) in the 1920s. «Բանբեր Հայագիտութեան 2022, N3(30):

16- The Role of the Armenian Traders in the Development of the Middle East Economy During XVII-XIX Centuries. Seda Ohanian, Karen Mkrtchyan, Ani Fishenkjian, (Fchenkjian), «Բանբեր Հայագիտութեան», 2024/3, (48-69).
<http://arar.sci.am/Content/380970/Banber.pdf>

17- Episodes from Cultural Activities of the Modern Iraqi-Armenian Community in the 20th century – Theater and Music. «Հայոց Պատմութեան Հարցեր», 2024, 2(29), 147-161.

18- «Էջմիածին» Կրօնագիտական եւ Հայագիտական ամսագիր (Յաւելուած)
- لمحات من تاريخ وجود الارمن في العراق 2024 2U Տարի, (70-91) :

ԱՎԵԱՐԿ՝ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

19- Հայրենակցական Միութիւններուն գործունէութիւնը Իրաքի մէջ XX դարու առաջին կիսուն Էջ 47-66: «Օտար աղբիւրները հայկական գաղթավայրերու մասին, Միջազգային գիտաժողով Նոյեմբեր 14, 2023, նուիրուած աղբիւրագէտ, պատմաբան պ.գ.թ. Սուրէն Քոչանջեանի ծննդեան 100-ամեակին: Գիտաժողովի նիւթերու Ժողովածու:

20- Միջազգային գիտաժողով Սեպտ. 19-21, 2024

Հայերի ցեղասպանութիւնը - Անցեալի եւ ներկայի ներհայեցումներ

Նուիրուած Ֆրանց Վերֆելի «Մուսա Լեոան քառասուն օրը» վեպի
90-ամեակին:

21 «Լեւոն Շաղոյեանի մասնակցութիւնը Վան-Վասպուրականի ժողովուրդի
փրկութեան գործունէութեանց (Մարտ-Օգոստոս 1918 թ. Levon Shaghoian's Role in
Saving of Van-Vaspourakan' Refugees (March-August 1918): "ARMENIA FOLIA
ANGLISTIKA" - Երեւանի Պետական Համալսարան, Vol. SI-1 (2025). էջ 46-54: DOI:
<https://doi.org/10.46991/AFA/2025.SI-1>

22- «Իրաքահայ համայնքի կրթական հարցերուն շուրջ 20-րդ դար», *Օտար
աղբիւրները հայկական գաղթավայրերու մասին, Միջազգային գիտաժողով* (22
Նոյեմբեր 2024) նուիրուած՝ պգդ Պրօֆէսօր Վարդգէս Միքայէլեանի
ծննդեան 100-ամեակին Նիւթերու ժողովածու:

23- Бахчинян А.Г., Оганян С.Д., Петросян К.Р. Авраам Константин д’Оссон
(Мураджаян) — один из первых крупных европейских монголоведов.
МОНГОЛОВЕДОВ.17(1):117-129. (ՄԳՇ).

24- Հայ ժողովուրդի ազգային զարթօնքը եւ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման
գործընթացը Իրաքում: Միջազգային գիտաժողովի նիւթերու ժողովածու (22-23 Ապրիլ
2025), էջ 112-122: Երեւան: (ISBN 978-9939-892-49-8):